

Gondolatok egy konferenciáról

Szolnok, 2018. november 30-december 1.

A Publika Magyar Könyvtári Kör tevékenységének egyik kiemelt célja, hogy a társadalom hátrányos helyzetben lévő tagjait támogassa az információ, az ismeretek megszerzésében, mindennapi életük, munkájuk, művelődésük kiteljesedésében. Ennek érdekében könyvtári információs szolgáltatások fejlesztését, javítását szolgáló eseményeket rendezünk, részt veszünk más intézményekkel közös akciók szervezésében. E cél megvalósításának érdekében rendeztük meg konferenciánkat is „Könyvtárak a hátrányos helyzetű emberek szolgálatában” címmel tavaly novemberben közösen a Verseyhy Ferenc Könyvtárral Szolnokon. A társadalom hátrányos helyzetben lévő tagjainak könyvtári szolgáltatások nyújtása aktuális, de nem a napjainkban hirtelen felmerülő téma.

Tárgyszavak: könyvtár; kulturális szolgáltatás; hátrányos helyzetű; esélyegyenlőség

Előzmények

Tizenöt évvel ezelőtt a Verseyhy Ferenc Könyvtárban indítottuk útjára azt az Európai Unió által kezdeményezett és támogatott programot, amely többek között foglalkozott a fizikailag és virtuálisan hátrányos helyzetben lévő állampolgároknak nyújtott információs szolgáltatásokkal, azok fejlesztési lehetőségeivel is. Ez a PULMAN (Public Libraries Mobilising Advanced Networks) program azzal foglalkozott, hogy a fogyatékkal élők – ideértve a csupán átmenetileg (pl. baleset folytán fogyatékoságban szenvedő), illetve koruk miatt hátrányos helyzetben lévő személyeket is – miképpen férhetnek hozzá a közkönyvtárak nyújtotta általánosan használható információkhoz és szolgáltatásokhoz.

A PULMAN-projekt keretében felmérést végeztek Európa 12 országának közkönyvtáraiban a fogyatékkal élőknek nyújtott szolgáltatásokról és hozzáférési lehetőségeikről. Megállapítást nyert, hogy a vizsgált időszakban a közkönyvtárak túlnyomó többségében nem kielégítő a technikai és intellektuális felkészültség a fogyatékkal élő emberek színvonalas kiszolgálására. Bár ezt gyakran azzal indokolták, hogy a szolgáltatásaikat használó fogyatékkal élő könyvtárlátogatók száma jelentéktelen mindaddig, amíg fizikailag és intellektuálisan megfelelő hozzáférést nem biztosítanak számukra. Ezek a felhasználók, ha nem célzott szolgáltatásokat alakítanak ki részükre a könyvtárak, nem is

fogják a közkönyvtárakat látogatni. A közkönyvtáraknak inkább elébe kell az igényeknek menniük, mint a már felmerülőket kielégíteni.

A PULMAN-projekt útmutatóban adta közre azokat a tennivalókat, amelyeket a közkönyvtárakat irányító, fenntartó intézményeknek megvalósításra javasolt.

Ezek röviden az alábbiak:

- Elsősorban a fizikai hozzáférést kell lehetővé tenni minden egyes közösség minden egyes tagja számára, aki (akárcsak ideiglenesen is) csökkentett járás- vagy tájékozódó-képes, vagy kerekesszéket használ.
- Másodsorban a könyvtáraknak garantálniuk kell az intellektuális hozzáférést azáltal, hogy hátrányos helyzetű felhasználóiknak alternatív formátumú anyagokat bocsátanak rendelkezésre, vagy speciális műszaki eszközök nyújtásával teszik hozzáférhetővé a nyomtatott kiadványokat a látáscsökkenetek, rosszul olvasók vagy tanulási nehézségekkel küszködők számára.
- Harmadsorban: Annak érdekében, hogy kellően megértsék a fogyatékkal élők igényeit, a könyvtári dolgozók körében ki kell alakítani a fogyatékkal élők megértésével kapcsolatos kultúrát. A fogyatékoság megértésére való nevelés az alapfokú könyvtáros-képzés elválaszthatatlan része, de a könyvtáros-továbbképzés alkotóeleme is kell, hogy legyen.

Többek között ezeknek az útmutatásoknak és az ezek nyomán rendezett workshopoknak, tréningeknek köszönhetően fokozottabb figyelem fordult a könyvtári szolgáltatások illetően fejlesztésére is. Kormányzati rendelkezések jelentek meg, erősödtek a könyvtárak és az érdekvédelemi intézmények kapcsolatai.

Konferencia, tapasztalatcsere

Most, az első szolnoki PULMAN-konferencia után tizenöt év múlva arra vállalkoztunk, hogy egy újabb konferencia keretében áttekintjük a témában történt eddigi eseményeket, változásokat. Együttessen, könyvtárosok és felhasználók eszmecserét folytatunk az eredményekről és a további szükséges és lehetséges fejlesztésekről.

A Verseyhy Ferenc Könyvtárral közösen közzétettük a meghívást a konferenciára a *Publika Magyar Könyvtári Kör honlapján*, valamint a szakmai levelező listákon. Ezen kívül külön levélben felkértük a megyei könyvtárak és az országos könyvtárak igazgatóit, hogy tegyék lehetővé munkatársaiknak, elsősorban a témával foglalkozó szakembereknek, hogy minél többen részt vehessenek a konferencián és a tapasztalatcserén. Ugyancsak személyes meghívást küldtünk az érintett fogyatékos személyek érdekképviselőit ellátó intézményekhez, hogy vegyenek részt és tagjaiknak is segítsék elő a konferencián való részvételt.

A konferencián 90 szakember, illetve könyvtárhasználó, a tapasztalatcserén 30 fő vett részt. Örömmel állapítottuk meg, hogy az ország minden részéből jöttek a szakemberek. Remélhetőleg a konferencián elhangzottakat hasznosítani fogják a további tevékenységükben és tovább adják az újdonságokat szakmai és társadalmi köreikben.

Előadások

A konferencia elnöki tisztségét Biczák Péter nyugalmazott könyvtárigazgató, a *Publika MKK Ellenőrző bizottságának* elnöke látta el.

Bevezető előadásában dr. Bartos Éva (ny. igazgató, Könyvtári Intézet) számolt be az elmúlt tizenöt év kiemelkedő eseményeiről, országos jelentőségű intézkedésekről. Többek között nagyszabású pályázatokról például a Cselekvő közösségek – aktív közösségi szerepvállalás (EFOP-1.3.1-15-2016-00001) kiemelt projektről, vagy az Új Magyarország Fejlesztési Terv Társadalmi Infrastruktúrafejlesztés Operatív Programjának keretében meghir-

detett TIOP 1.2.3 Könyvtári szolgáltatások összehangolt infrastruktúra-fejlesztése. – „Tudásdepó-Expressz” című pályázatról, amely három területen javasolt fejlesztést a fogyatékossgal élők számára, amelyek közül az egyik megvalósítása kötelező:

- a fogyatékossgal élők könyvtárhasználatát elősegítő informatikai eszközök beszerzése;
- a fogyatékossgal élők könyvtárhasználatát elősegítő egyéb eszközök, mint pl. hangostérkép, piktogramok beszerzése,
- a fogyatékossgal élők könyvtárhasználatához szükséges belső épület átalakítások, korszerűsítések elvégzése az akadálymentesítés elősegítésére.

Ezekről az eseményekről részletesen Bartos Éva írásában olvashatnak (TMT 2019. március).

A könyvtárak nemzetközi és hazai szakmai szervezeteinek széleskörű programjairól rendkívül részletes és figyelemreméltó előadást tartott Barátné dr. Hajdú Ágnes tanszékvezető, ELTE. A könyvtárak nap, mint nap demonstrálják, hogyan segítik az ENSZ 2030 Agenda alapvető küldetésének teljesülését, hangsúlyozta. Vagyis a „Leave No One Behind” „Senkit nem hagyunk el/Senkit nem hagyunk magára” elve – az nem ábránd, hanem a valóság a könyvtárakban. (Bővebben: <http://publikamkk.hu/esemnyek/baratne-dr-hajdu-agnes-eloadasa/>)

A Verseyhy Ferenc Könyvtár igazgatója Czákóné Gacov Katalin bemutatta azokat a fejlesztéseket, amelyeket a mozgás-, látás-, hallássérült olvasók érdekében valósítottak meg. Az épület megközelítését szilárd burkolatú járdán keresztül megoldották, részletes tervek készültek el a további akadálymentes kialakításra mind a belső terek, mind az információs technológiákat illetően (Infokommunikációs rendszer, beltéri vezetősáv stb).

A könyvtár melletti parkolóban a mozgáskorlátozottak számára külön parkolóhely áll rendelkezésre. Az épületbe a bejutás segítséggel biztosított, lifttel minden szint megközelíthető. A belső terek akadálymentesítettek. Kerekesszék áll a mozgáskorlátozott olvasók rendelkezésére. Minden könyvtári szolgáltatás: nagyítók, lupék, felolvasó szoftverek, Braille-nyomtató, öregbetűs könyvek, hangoskönyvek (akár postázással) az olvasók rendelkezésére állnak.

Külön ki kell emelni azt az intenzív kapcsolatot, amelyet a különböző érdekvédelmi szervezetekkel

tart fenn a könyvtár. Erről bővebben a tapasztalatcsere látogatásoknál lesz szó. (Ld. még:

<http://publikamkk.hu/esemnyek/czakone-gacov-katalin-eloadasa/>

A PULMAN-konferencia megrendezésében nagy segítséget kaptunk akkor az angol kollégáktól, akik a projektet menedzselték. A projektvezető Rob Davies úr volt, aki jelenlegi konferenciánkon is vállalta, hogy bemutatja a napjainkban alkalmazható segítő technikai, technológiai megoldásokat.

15 évvel korábban még csak sejteni lehetett, hogy az IKT új távlatokat nyit meg a fogyatékossgal élők életminősége szempontjából, mind a személyes, hétköznapi életvezetésükben, mind az intézményi szolgáltatások igénybevétele tekintetében. Rob Davies előadásában és Téglási Ágnes bemutatójából (részletesen a TMT 2019. februári számában olvasható) kiderült, hogy ez a tendencia bekövetkezett és folyamatosan halad előre. Ma már digitális hang segédeszközök állnak rendelkezésre, amelyek párosíthatók háztartási okos eszközökhöz. A könyvtárak folyamatosan bővítik eszközszerüket a beszédfelismerés, szövegfelismerés irányában, a digitalizáció pedig óriási lehetőségeket nyújt a szellemi hozzáférés akadálymentesítésében, a távoli elérések alkalmazásában. Általános megfigyelés, hogy javuló hozzáférés tapasztalható a látás- beszéd- és hallássérültek, a mozgássérültek, a kognitív károsodások esetén – mint az autizmus, a figyelemtartási és az alacsony olvasási készségben megnyilvánuló problémáknál. Világméretű átfogó programokat dolgoztak ki nemzetközi szervezetek, hogy mindenki hozzáférhesen az információhoz. A DAISY – Digital Accessible Information System az ENSZ programja, amely eszközt és tartalmat egyaránt biztosít az információ-hozzáféréshez.

Rob Davis rámutatott azokra a nehézségekre, amelyek kiküszöbölése még előttünk álló feladat.

Könyvtárak esetében:

- Korlátozott adattal rendelkeznek a célközönségről/szükségletekről.
- Hiány van a képzett személyzetben, nem értik meg a fogyatékkal élők jellegzetességeit, bizonytalanok azzal kapcsolatban, hogyan kommunikálnak velük, vagy hogyan szolgálják ki őket.
- Jelentős a forráshiány és a speciális felszerelések hiánya.
- Hiányos az eredmények értékelése.

(Bővebben:

<http://publikamkk.hu/esemnyek/angol-eloadas-magyarul/>)

Hangodi Ágnes előadásában a hazai könyvtáros képzés és továbbképzés tevékenységének azt a részét emelte ki, amely a hátrányos helyzetű olvasókkal foglalkozó szakembereket látja el a szükséges speciális ismeretekkel és készségekkel mind a szakmai-elméleti, mind az információs-kommunikációs technológiai, mind a személyes kapcsolatteremtési és -fenntartási területen. Reményteli előrelépés, hogy a Könyvtári Intézet 2019 tavaszára meghirdette 60 órás akkreditált továbbképzési programját „Felkészülés a fogyatékossgal élők korszerű könyvtári ellátására” címmel. (Bővebben: <http://publikamkk.hu/esemnyek/hangodi-agnes-eloadasa/>)

Különösen szeretném kiemelni azt a hallgatóságot megragadó előadást, amelyet Szekeres Pál miniszteri biztos úr tartott. Ő saját életének példáján is bemutatta, hogy milyen nagy szükség van a társadalomban a közösségi együttműködésre minden területen, annak érdekében, hogy a társadalom minden tagja teljes életet élhessen. Rámutatott arra, hogy a társadalomban minden emberre szükség van, a nagy erőforrás maga az emberi lét, a szellemi és fizikai képesség, melyet a lehető legteljesebben fel kell használni. Egy hajóhoz hasonlította a társadalmat, amelyben mindenkinek helye van, egy felé hajózunk.

Az esélyegyenlőség kérdése napjaink egyik vitatárgya, véleménye szerint ne esélyegyenlőségről beszéljünk, hanem a hátrányok lehetséges megszüntetéséről, kompenzációjáról.

A könyvtári szolgáltatásokkal kapcsolatban felemlítette gyermekkori emlékeit. Abban az időben – hatvanas évek – a közkönyvtárak valójában kölcsönkönyvtárak voltak. Mára már jelentősen megváltoztak a könyvtárak, sok szolgáltatással állnak az olvasók rendelkezésére, közösségi térként működnek. A korszerű technika, informatika a könyvtárakban is kiterjesztette a lehetőségeket. Az internet használata sok esetben megkönnyíti a hozzáférést az információhoz, hatalmas lehetőség a házhoz kötött embernek is.

Sok rendelkezéssel, jogszabályok alkotásával is elősegítik a széles körű információszerzést a társadalom minél több tagjának.

Fontos az, hogy a használatban hogyan vehetnek részt az idős emberek, hogyan jutnak be az épületbe a mozgáskorlátozottak, milyen a szintek közti közlekedés stb., jelenleg nagy különbségek vannak az épületekben, de a fejekben is.

A technika, technológia fejlesztésének eredményeképpen, a rádió, a TV + az okos és mobil eszközök szolgáltatásaival a hátrányos helyzetű csoportok információellátása jelentősen javult. Meg kell azonban azt is állapítani, hogy még mindig nagyok a különbségek az egyes intézmények, területek között. A könyvtáraknak is munkálkodniuk kell azon, hogy minél szélesebb körben és hatékonyan ismertessék szolgáltatásaikat a társadalom valamennyi tagjával. Tudatosítani kell az emberekkel a lehetőségeket.

A könyvtár a kultúra szentélye, véli Szekeres Pál, megadja mindenkinek a lehetőséget, hogy használja, felhasználja, éljen a kultúra minden áldásával.

Szekció megbeszélések

I. Szekcióülés. Siketek és nagyothallók a könyvtárban

Moderátor dr. Kovács Csilla *pszichológus, Pest Megyei Központi Könyvtár, Szentendre*

Franyó Borbála könyvtáros (ELTE Egyetemi Könyvtár és Levéltár) és *Cserfalvi Annamária* egyetemi oktató (Óbudai Egyetem), alapos és szakszerű előadásukban az alábbi kérdésekre keresték a válaszokat és fogalmazták meg javaslatokat:

- Az átlagos felszereltségű könyvtárak mennyire képesek kielégíteni a nagyot hallók igényeit?
- Van-e és hol olyan képzés, foglalkozás, ahol a siket és nagyothalló embereket tanítják, hogy hogyan lehet vagy kellene kommunikálni, tájékozódni egy könyvtári intézményben?
- Milyen fejlesztések lennének szükségesek, hogy a siketek és nagyothallók hatékonyan használhassák a különféle könyvtárak szolgáltatásait?

Röviden bemutatták az eddigi programjaikat, amelyek a könyvtári használatról szóltak. Elsősorban hallássérültek, vakok és gyengén látók részére.

Levetítették a jeleLTE videót, amely az ELTE könyvtárának használatát mutatja be jelnyelv segítségével a hallássérültek részére. A videó Franyó Borbála hallássérült könyvtáros vezetésével készült. (A teljes előadás itt látható:

<http://publikamkk.hu/esemnyek/hallasserultek-a-konyvtarban-cserfalvi-franyo-eloadas/>

A hozzászólók véleménye szerint még mindig igen nagy a szakadék a jogszabály megvalósulása és a valóság között. A könyvtárosok nem látják pontosan, hogy mire van szüksége az átlagos felhasználóknak.

nálóktól eltérő könyvtárlátogatóknak. Nehéz felvenni a kapcsolatot, bár több alapítvány, egyesület alakult az utóbbi 15 esztendőben, amelyek a különféle fogyatékos személyek esélyegyenlőségeivel foglalkoznak.

Az utóbbi 10–15 év technikai fejlődése segítségével volt a hallás-, látás- és mozgássérülteknek, hogy bátrabban a nyilvánosság elé lépjenek és elmondják speciálisabb igényeiket az oktatással és a könyvtárakkal szemben. De mindenféleképpen javasolt az eszközök tekintetében és a szakemberek felkészítése során az újdonságok megismerése, és a tanácskozásokon tartása.

II. Szekcióülés. Vakok és gyengén látó emberek információs ellátása

Moderátor: *Nagyné Kovács Lenke* ny. osztályvezető Méliusz Juhász Péter Könyvár Debrecen

„Együtt formáljuk élhetőbbé a világot.” a Magyar Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége (MVGYOSZ) jelmondata.

A tanácskozást *Dr. Nagy Sándor*, a MVGYOSZ és az Észak-magyarországi Regionális Szervezet elnökeinek előadása vezette be.

Rövid történeti visszatekintéssel vázolta fel az utat a Braille-táblától a *Táv szem*-alkalmazásig.

A Vakok és Gyengén látók Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Egyesülete JNSZMVAKOK komplex fogyatékosági projektjét, a „SZEM ELŐTT” elnevezésűt *Pesti Zoltánné* az egyesület elnöke mutatta be.

A Vakok és Gyengénlátók Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Egyesülete Elemi Rehabilitációs Központ tevékenységéről, a foglalkoztatási rehabilitációról, ingyenes szolgáltatásairól *Guth Tímea* tiflopedagógus (látássérültek: vakok és gyengénlátók pedagógiája; logopédia) beszélt.

A megbeszélés során kitűnt, hogy mit tesz a magyar könyvtárpolitika és a könyvtári rendszer a látássérült emberek információs szolgálatában. Fontos annak feltárása, hogy a célzott csoport tud-e élni mindazzal, ami értük van. Hiába vannak az átgondolt törvények, új szolgáltatások, ha nem jutnak el azokhoz, akiknek szánjuk. Folyamatosan figyelni kell a visszajelzésekre, a visszacsatolás fontosságára, volt a tanácskozás megállapítása. Ösztönözni kell a sorsjavító önaktivitást a könyvtárak támogató információs szolgáltatásaival. „Olyan világban sze-

retnének élni, amelyben a látássérült emberek aktív tagjai a befogadó társadalomnak.

(Bővebben:

<http://publikamkk.hu/esemnyek/ii-szekcio-ules/>)

III. szekcióülés. Könyvtárhasználatban korlátozott állampolgároknak nyújtott szolgáltatások

Moderátor: Bobokné dr. Belányi Beáta ny.
egyetemi adjunktus ELTE

Felkért hozzászólók: Kovács Györgyi ny. könyvtáros, olvasásterapeuta (Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár); Sallai-Tóth László OSZK; Németh Margit pszichológus Mentálhigiénés Központ.

A téma meghatározása igen széles körű és szerteágazó csoportokat jelez. Mind a mentális, mind a fizikai tagoltság érvényesül és ezen belül is nagy a sokféleség. Ennek a szerteágazó felhasználói körnek a könyvtári szolgáltatásokkal való ellátása nagyon körülményes és igen megnehezíti a feladatot. De az esélyegyenlőség jegyében törekedni kell arra, hogy itt is valóban meg lehessen teremteni azokat a szolgáltatásokat, amelyekkel eleget lehet tenni a különböző igényeknek és elvárásoknak, hozzáátve, hogy vannak korlátok, amelyek bármilyen fejlesztéssel sem átléphetők.

Az esélyteremtés nagyobb területei: fizikailag a könyvtárban, intellektuálisan a különböző dokumentumok, eszközök rendelkezésre bocsátásában, virtuálisan azok számára, akik nem tudják meglátogatni a helyszínt.

Kovács Györgyi olvasásterapeuta azokról a módszerekről beszélt, amelyek lehetővé teszik, hogy azokat az akadályokat, amelyek az ilyen hátránnyal szenvedő olvasók tekintetében fellépnek, ha nem is lehet teljesen megszüntetni, de csökkentésére kell törekedni. Ami a legfontosabbnak tűnik, az elsősorban a könyvtárosok ilyen irányú hozzáállása, képzése. Javasolta, hogy támaszkodni kell a klinikai és egyéb segítőkre a sikeres megoldások keresésében. Olvasás, művészeti drámajátszás stb. csak támogatásra szoruló, nem beteg emberekkel lehetséges. Legfontosabb tapasztalat, hogy tanulni kell, koncentrálni az alkalmas munkatársak támogatására és módszeres továbbképzésére.

Németh Margit szerint a könyvtárak és munkatársaik a lelki egészségvédelemben, a közösségi kapcsolatok segítésében, a szociokulturális hatások kiegyenlítésében és a felzárkóztatás feladataiban tudnak szerepet vállalni. Speciális segítő szakemberekkel való szoros kapcsolat és együtt-

működés is szükséges. A gyermekkori speciális fejlődési zavarok esetén az óvodapedagógus és a nevelési tanácsadó valamint az iskola fejlesztő pedagógusa lehet az együttműködő szakember.

Az alkalmazkodási zavarok, amelyek szociális konfliktusokat okoznak, elsősorban lelki funkciót igényelnek és kapcsolatfelvételt az adott intézmény szakembereivel. Szükséges és fontos az együttműködés a terület családsegítő munkatársaival is.

Tapasztalatcsere látogatások

A programokat szervezte és vezette Illés Julianna osztályvezető, Verseghe Ferenc Könyvtár.

1. Egy komplex, Jász-Nagykun-Szolnok megye mind a 78 települését érintő szolgáltatási hálózat kiépítése: önkormányzatok, hivatalok, egészségügyi, szociális, kulturális szolgáltatók és érdekvédelmi szervezetek közreműködésével.
2. Foglalkoztatási rehabilitációs szolgáltatás beindítása és új foglalkoztatók bevonása.
3. Egy látássérültek számára infokommunikációs szempontból is teljeskörűen akadálymentes oktatóterem kialakítása.

A „SZEM ELŐTT” – komplex hálózati program lényege a megye minél nagyobb szintű lefedettsége, a leendő ügyfelek információhoz jutásának meggyorsítása. A szolgáltatásokra rászorulóknak szükségleteinek minél alaposabb kielégítése. El kell kerülni, hogy a szolgáltatásokra valós szükségletet még nem jelzők terheljék a rendszert. Aki még nem jogosult bármely ellátásra, szolgáltatásra és az még nem valós szükséglet számára, lehetőleg ne kerüljön be fölöslegesen. Célcsoport: a hálózatba bevonható ügyfelek és a hálózat tagjai.

A foglalkoztatók bevonása a minél hatékonyabb foglalkoztatás elérése érdekében

Célcsoport: foglalkoztatók és foglalkoztatni kívántak, illetve dolgozni akaró fogyatékossgal élő személyek.

Egy minden igényt kielégítő, infokommunikációs szempontból teljesen akadálymentes oktatóterem kialakítása.

A megyében több mint 2000 súlyosan látássérült személy van, akik valamilyen ellátásban részesülnek a látássérülésükre tekintettel. Ugyanakkor a KSH adatai szerint ez a szám 3500, tehát jelenleg

ennyien vallják magukat látássérültnek a megyében.

Az országlicenc letöltésére az alábbi linken van lehetőség: <http://akadalymentes.magyarorszag.hu>.

A látogatások után a résztvevők visszatértek a Verseggy Ferenc Könyvtárba, ahol meghallgatták *Fehérvári Tünde*, az ÉN IS VAGYOK! Mozgássérült Generációk Érdekvédelmi Egyesület elnökének vetített képes előadását. Az előadásból megtudhatta a közönség, hogy az egyesület kiterjedt tevékenységet folytat. Feladata a Jász-Nagykunszolnok megye területén élő mozgáskorlátozottak érdekvédelme, összefogása, a társadalmi és kulturális életbe való bekapcsolódásuk elősegítése az egyéni erőfeszítések összefogásával. Továbbá az egészségmegőrzés, rehabilitációs, szociális tevékenység, családsegítés, ismeretterjesztő, gyermek- és ifjúságvédelem, gyermek- és érdekképviselet, a mozgásfogyatékos emberek társadalmi esélyegyenlőségét, jogaik védelmét szolgáló tevékenység végzése.

Fontos feladat a mozgáskorlátozottságot is eredményező megváltozott munkaképességgel, fogyatékossgal élő, de különösen a mozgáskorlátozottság következtében tartósan, súlyos mértékben fogyatékosná váló emberek érdekeinek megjelenítése, képviselete, szükség esetén védelme, számukra szolgáltatások szervezése és nyújtása.

Az egyesület a fogyatékossgal élő emberek és családtagjaik számára lelki támaszt nyújt. A társadalomban való aktívabb részvételük érdekében mentális, pszichés, sorstársi tanácsadást, jogi, és információs segítséget adnak.

A konferencia befejezése

A két nap igen széles körű ismereteket tartalmazó előadásai, bemutatói, a résztvevők véleménynyilvánítása alapján jogosan állapíthatták meg a konferencia szervezői, megvalósítói, hogy a tanácskozás megrendezésével elérték céljukat. A szakemberek, vezetők és segítők egyetértettek abban, hogy azokat a könyvtári olvasó csoportokat, akik a szolgáltatások igénybe vételénél különböző okok miatt hátrányos helyzetben vannak, pozitív megkülönböztetésben kell részesíteni. A könyvtári fejlesztéseknél előtérbe kell helyezni azokat az igényeket, amelyek ezeknek az olvasóknak is teljes értékűen biztosítják az információkhoz való hozzáférést, hasonlóan a többi állampolgárhoz.

A konferencián elhangzott fontos észrevételeket, kívánalmakat egy munkabizottság összefoglalta és az alábbi javaslatokat dolgozta ki az irányító szakemberek számára:

A konferencia javaslatai

Mind a Publika MKK saját programjain szerzett tapasztalatok, mind a konferencia résztvevőinek megnyilvánulásai alapján megmutatkozott, hogy a számtalan kormányzati intézkedés és a helyi erőfeszítések eredményei már tapasztalhatók a könyvtárak szolgáltatásaiban, elsősorban a nagyobb településeken. Ugyanakkor az is nyilvánult, hogy ösztönözni kell erőteljesebb együttműködésre a különböző segítő szervezeteket, társadalmi egyesületeket és a könyvtárakat. Arra is szükség van, hogy a technikai, technológiai eszközfejlesztés mellett gondoskodás történjék a szakemberek tudásának kiterjesztéséről, mind elméleti, mind gyakorlati szinten.

Mindezek figyelembe vételével megerősítjük a korábbi javaslatokat és az alábbiakkal egészítjük ki:

1. Támogatni és részt kell venni a nemzetközi, illetve országos szervezésű átfogó programokban, mint a Cselekvő közösségek – aktív közösségi szerepvállalás, a vakok, látássérültek és nyomtatott szöveget használni képtelen személyek megjelent művekhez való hozzáféréseinek megkönnyítése érdekében.
2. Könyvtárak, segítő szervezetek és egyes kiadók együttműködésével meg kell jelentetni kurrens műveket több formátumban (Braille, öregbetűs, hangos könyv, digitális változat stb.) a Marrakesh szerződés értelmében. E művek széles körű hozzáféréseiről gondoskodni kell a könyvtárakban, illetve a könyvtárosok segítségével.
3. Ki kell terjeszteni az együttműködést és új kapcsolatokat létesíteni a könyvtárak és az érdekvédelmi szervezetek között, mind az országos irányító szervek, mind a helyi intézmények között.
4. Ki kell alakítani egy-egy hátrányos helyzetű csoporttal foglalkozó könyvtári együttműködési kört, amely tömöríti a hátrányos helyzetű olvasókkal foglalkozó könyvtárakat és adott csoport irányítására kijelöli a vezető intézményt. Ezekben a vezető intézményekben teljes technikai felszereltséggel és képzett szakembergárdával látják el a bemutató, oktató, tanácsadó feladatokat.

5. Szükséges kidolgozni azokat a hatékony módszereket, amelyekkel tudatosítani lehet a társadalom minden rétegében, hogy a bizonyos tekintetben segítségre szoruló társaink az élet számos területén komoly teljesítményekre képesek, fontos és hasznos feladatokat látnak el és viszonyozzák a különleges bánásmódot.
6. Ki kell tűzni a célt a teljes akadálymentesítés megvalósítására.
7. Ki kell alakítani a szükséges szolgáltatásokat a nemzetiségi, etnikai, kulturális hátrányokkal élők körének bevonására is.

Záró gondolatok

Remélhetőleg a konferencia valamennyi résztvevője gyarapította ismereteit, érdekesnek és továbbadásra érdemesnek tartja az elhangzottakat.

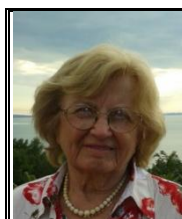
Megköszönöm Czakóné Gacov Katalinnak, a Verseghy Ferenc Könyvtár igazgatójának és munkatársainak, hogy vállalkoztak az együttes munkára, hogy ezt a konferenciát előkészítsük, megrendez-

zük, együtt dolgozzunk a megvalósításon. A munka motorjának, lelkének Illés Juliannának külön köszönet jár, nemcsak az eltervezett munka kivitelezésében vállalt erőfeszítése miatt, hanem a számtalan jobbító ötletért, javaslatért is.

Elismerésem és köszönetem minden előadónak, közreműködőnek, a vitavezetőknek azért a sok ismeretért, amit átadtak mindnyájunknak.

Köszönöm valamennyi részt vevő kollégának, vendégnek, hogy érdeklődésükkel megtiszteltek bennünket.

Beérkezett: 2019. III. 24-én.

Billédiné Holló Ibolya

ny. könyvtári információs tanácsadó
a Publika Magyar Könyvtári Kör
elnöke.

E-mail: publikamkk@t-online.hu